دوری از صحبت جاهلان

دلا خردمندی و هوشیار — مکن صحبت جاهلان اختیار
ز جاهل گریزنده چون تیر باش — نیامیخته و چون شکر شیر باش
ترا اژدها گر بود یار غار — از آن به که جاهل بود غمگسار
اگر خصم جان تو عاقل بود — به از دوست داری که جاهل بود
چو جاهل کسی در جهان خوار نیست — که نادان ترا از جاهلی کار نیست
ز جاهل نیاید جز افعال بد — وز و نشنود کس جز اقوال بد
سرانجام جاهل جهنم بود — که جاهل نیکو عاقبت کم بود
سر جاهلان بر سر دار به — که جاهل به خواری گرفتار به
ز جاهل حذر کردن اولی بود — کز و ننگ دنیا و عقبی بود

خردمند - هوشیار | افعال - جمع فعل، عمل | اولی - بهتر
جاهل - نادان | اقوال - جمع قول، سخن | عقبی - آخرت
به - بهتر، خوب | جهنم - دوزخ
خصم - دشمن | حذر کردن - کناره گیری

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان صنف به دو گروپ تقسیم گردیده یک گروپ شاگردان بیت بیت بخواند و گروپ دیگر معنی کند و معلم در عین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- باکدام کسان دوستی نکنیم ؟

۲- دوست نادان بهتر است یا دشمن دانا ؟

۳- نتیجهٔ کار جاهل چه است ؟

٤- از جاهل چه اولیٰ می باشد ؟

۵- جاهل در دنیا و آخرت چه موقف و مرتبه دارد ؟

فعالیت گروپی : نواقص جاهل چیست ؟ در مورد در گروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : شعر را بدقت بخوانید مفهوم آن را به الفاظ ساده در کتابچه های تان بنویسید .

حضرت سلمان فارسی (رض)

آورده اند که سلمان فارسی (رض) در یکی از شهرها امیر بود عادت او در وقت امارت و حکومت تغیر نکرده بود گلیم می پوشید، پیاده راه می رفت و احتیاجات خانه خود را خودش تهیه می کرد.

روزی مردی سبدی خریده بر سر نهاده بود شخصی را می خواست که آنرا به خانه اش ببرد ناگاه سلمان فارسی (رض) آنجا رسید آن شخص حضرت سلمان (رض) را نشناخت سبد را به وی داد تا به خانه اش برساند.

در راه مردی پیشروی وی آمد و گفت: ای امیر این بار را به کجا می بری: صاحب سبد دانست که او امیر است، آن شخص دست و پای او را بوسیدن گرفت و عفو خواست. سلمان (رض) عذر او را قبول کرد و او را هیچ نگفت و بار را به خانه او رسانید و گفت: من به عهد خود وفا کردم حالا تو عهد کن که دیگر کسی را به بیگاری نگیری و کاری را که توانش داشته باشی خود اجرا کن زیرا که به کمال تو نقصان نمی رسد.

عفو - بخشش　　کمال - مرتبه و درجه

امارت - فرمانروائی

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان درس را قرائت نمایند و یک نفر شاگرد داوطلب خلص حکایت را بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

۱- سلمان فارسیؓ چه وظیفه داشت ؟

۲- سلمان فارسیؓ در وقت امارت خود چه کار کرد ؟

۳- سلمان فارسیؓ از شخصی که او را به بیگاری گرفته بود چه تعهد گرفت ؟

٤- از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید ؟

فعالیت گروپی : روش سلمان فارسیؓ در وقت امارتش از نظر شما خوب بود یا نه ، درین مورد در گروپ های تان بحث نمائید و دلایل آنرا بگوئید و در آخر نماینده گروپ دلایل گروپ را بیان دارد.

کارخانگی : به نظر شما امیر باید چه صفات داشته باشد آنرا در کتابچه های تان بنویسید.

بلبل و باز

روزی بلبل به باز گفت: من که حال خود را با حال تو مقایسه می‌کنم به حال خود گریه ام میگیرد، زیرا همه مردم ترا قدر می کنند اشخاص عادی چه که حتی پادشاهان ترا بر دستان خود می نشانند واز جای به جای دیگر می برند، در حالیکه حرف زده نمی توانی و آواز دلکش نداری.

ولی من با وجود آواز خوب و اینکه سرود خوب می خوانم روزها ماه‌ها وحتی سالها در زندان قفس محبوسم.

باز به او گفت: آیا میدانی که چرا مردم ترا قدر می کنند؟

بلبل گفت: نمی دانم.

باز گفت: علت آن این است که من به مردم شکار می‌کنم ولی هیچ حرف نمی زنم و تو بسیار پر می گوئی ولی هیچ کاری نمی کنی.

پس ما باید کار زیاد کنیم و حرف کم بزنیم زیرا از حرف زیاد سودی بدست نمی آید.

دل ز پر گفتن بمیرد در بدن گرچه گفتارش بود دُر عدن

فعالیت های بعد از درس :

مشق وتکرار : شاگردان درس را قرائت نموده، ویک نفرشاگرد داوطلب خلص حکایت را بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- بلبل به باز چه گفت ؟

۲- بلبل چه شکایت داشت ؟

۳- باز چه دلائل در مقابل گفت ؟

٤- پس باید ماوشما چه کنیم ؟

فعالیت گروپی: معلم درس راقسم املأ به شاگردان بخواند وآنهابنویسند وبعد اعضای گروپ نوشته های یک دیگر را اصلاح نمایند ومعلم آنها رانظارت نماید .

کارخانگی : یک حکایت نو پیدا نموده و درکتابچه های تان بنویسید .

حکایت

موتر ما در کوتل ها آهسته آهسته بالا می رفت در کنار توده های سفید برف سبزه تازه سر کشیده بود. قله برف آلود سفید کوه در وادی سرسبز کشور نمود خاصی داشت.

همینکه موتر از گولائی های متعدد گذشت و به سینهٔ فراخ کوتل رسید ناگهان کودکی در کنار سرک نمودار شد، به حیرت افتادم که دور از آبادی ها، کودکی درین جا چه می کند. وقتی موتر نزدیک او رسید از راننده خواهش کردم که بایستد. همینکه موتر توقف کرد کودک نیز برجایش ایستاد و بریشه اش تکیه زد به او سلام کردم و پرسیدم. بچه جان چه می کنی؟

گفت: سرک را جور می کنم.

پرسیدم: تو چرا این قسمت سرک را جور می کنی؟

گفت: برادرم مسافر است و پدرم در آن طرف تپه قلبه میکند.

پرسیدم: آیا تو این کار مشکل را کرده می توانی؟

گفت: چرا نی. می بینید که از صبح تا حال چند جای سرک را جور کرده

ام از کنار سرک سنگ وگل را می کنم و به چقری های سرک می اندازم تا موتر به آسانی عبور کند.

گفتم: آیا در بدل این کار به تو پول می دهند.

گفت: نی، رواج ما نیست که پول بگیرم. قوم ما سنگ مانده اند که هرکس سرک نزدیک خانه و زمین خود را جور کند و پول نگیرد.

گفتم: اگر ما به تو پول بدهیم می گیری؟

گفت: نی، هرگز نی، شرم است و خلاف رواج مردم ما است ما این خدمت را خاص برای رضای خدا (ج)، و وطن خود می کنیم.

گفتم: اگر ما از تو خواهش کنیم پول میگیری.

گفت: نی، پدرم قهر می شود. باز شرم است که مردم قریهٔ ما بگویند عبدالله بچه یوسف از موتر پیسه گرفت، من که همین قدر کار برای وطن خود کرده میتوانم، چرا نکنم.

وقتی این حرف را زد با دستان کوچکش تیشه خود را برداشت

قله - بلندترین نقطهٔ کوه

فراخ - کلان

متعدد - زیاد

توقف - ایستاد

و به کندن زمین شروع کرد و ما در حیرت تمام به راه خود در حرکت افتادیم .

پس ملتی که کودکانش با چنین عزم راسخ روزهای دشوار را سپری نمایند هرگز نمی میرد .

خدا آن ملتی را سروری داد — که تقدیرش بدست خویش بنوشت
به آن ملت سرو کاری ندارد — که دهقانش برای دیگران کشت

« اقبال »

جبهه - میدان جنگ
رواج - رسم و عادت
سنگ مانده - عهد و پیمان بسته
حیرت - حیران
عزم - قصد
راسخ - متین
دشوار - سخت
تقدیر - سرنوشت

فعالیت های بعد از درس:

مشق وتکرار: پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و در آخر دونفر شاگرد خلص حکایت را بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی:

۱- پسرک چه میکرد ؟
۲- وی چرا اجوره نگرفت ؟
۳- چرا پدرش بالای او قهر می شد ؟
٤- فرزندان افغان چه صفات دارد؟
۵ - کدام ملت را خداوند(ج) سروری میدهد ؟

فعالیت گروپی: از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید درین مورد درگروپ های تان بحث نموده نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد.

کارخانگی: شما به خاطر چه درس می خوانید و علاوه بر آن خلص مطلب ابیات اخیر را درکتابچه های تان بنویسید.

مادر و گرگ

گویند گرگی به تلاش یافتن غذا از خانه خود بیرون شد . در جنگلی سرگردان می گشت . ناگاه نزدیک خانهٔ چوب شکنی که در بین جنگل بنا شده بود رسید . درهمین وقت آواز گریهٔ طفلی را شنید و به تعقیب آن آواز مادرش را شنید که به طفل خود می گفت: « خاموش شو وگرنه ترا بیرون می اندازم که طعمهٔ گرگ شوی » گرگ از شنیدن این حرف تمام روز انتظار کشید که شاید مادر طفل خود را بیرون اندازد . وقتی شام شد دوباره آواز مادر طفل را شنید که به طفل خود می گفت : بسیار خوب شد که از گریه خاموش شدی حالا اگر گرگ بیاید او را خواهم کشت .

« گرگ از شنیدن این حرف مأیوس شده خسته و ذله با شکم گرسنه به خانه برگشت . وقتی خانمش از او پرسید چرا با شکم گرسنه برگشتی ؟ گرگ جواب داد : به سببی که من به وعده و گفتار ضعیف اعتماد کردم »

تلاش - کوشش	طعمه - خوردنی	خسته - مانده و ذله	
بناء - آباد	مأیوس - ناامید	اعتماد - تکیه کردن ، باور	

چیزیکه به خود نمی پسندی به دیگران روا مدار

احمد پیش از ینکه به مکتب برود طفل شوخ بود . به هر باغ و هر جائیکه می رفت گلها را قطع کرده و با آن بازی میکرد . مادرش هر قدر به او نصیحت کرد تا ازین کار منصرف شود نصیحت مادر در گوشش کارگر نه افتاد و ازین عمل دست بردار نشد .

وقتیکه احمد به مکتب شامل شد در آنجا ضرر قطع کردن گلها ، فایده غرس نهال ها و تربیه گلها را آموخت . او هم در خانه خود در یک گلدان بته گل قشنگ و زیبا را غرس نمود ، هر روز به آن آب میداد و به تربیه آن می پرداخت . بعد از چند روز یک گل قشنگ و زیبائی درگلدان نمایان شد .

احمد از دیدن گل زیبا خیلی خوش شد و دانست که گل چیست ؟ یک روز احمد وقت از خواب برخاست که گل زیبای گلدان را آب بدهد دید که گل را کسی کنده است .

احمد غمگین شد و به مادر خود گفت : مادر جان ! کی گل زیبای مرا قطع کرده است ؟

مادرش گفت : شاید کسی گل ترا قطع کرده باشد که تو گلهایش را قطع میکردی . گل های مردم را قطع نکن تا گل های تو نیز سالم بمانند احمد بعد ازین با خود وعده کرد که هیچ وقت گلهای مردم را قطع نکند تا گلهای خودش محفوظ بمانند .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نماید و دو نفر شاگرد داوطلب خلص حکایت را بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱ـ احمد پیش از مکتب رفتن چه عادت داشت ؟

۲ـ احمد در مکتب چه آموخت ؟

۳ـ کدام کس گل احمد را قطع کرده بود ؟

٤ـ مادرش به او چه گفت ؟

فعالیت گروپی : معلم درس را قسم املاء به شاگردان بخواند و آنها بنویسند و بعد اعضای گروپ نوشته های یک دیگر را اصلاح نمایند .

کارخانگی : به نظر شما شاگرد اینکه گلها و درختان مکتب را حفاظت نمی کنند چه قسم اشخاص اند . نظر تانرا در کتابچه های تان بنویسید .

نتیجهٔ دروغ

چوپانی در کوهساری شبانی میکرد و در نزدیکی آن قریه های پرنفوس وجود داشت ، یک روز چوپان تصمیم گرفت که مردم ده را فریب دهد فریاد زد که گرگ آمد ، گرگ آمد . مردم قریه صدای او را شنید با چوب و تبر بطرف او دویدند ، دیدند که گرگ نیست از شبان پرسیدند گرگ کجاست ؟ شبان گفت پیش از آمدن شما سگ قوی پنجهٔ من گرگ را مجبور به فرار کرد . شب دیگر باز به صدای بلند فریاد زد گرگ آمد ، گرگ آمد . باز مردم قریه به کمک او شتافتند مگر از گرگ هیچ اثری نبود . مردم فهمیدند که شبان دروغ می گوید .

شب دیگر به راستی گرگ حمله نمود ، شبان هر قدر که فریاد نمود هیچکس به فریاد او جواب نداده و به کمک او نیامد و فکر نمودند که دروغ می گوید و گرگ گوسفندان متعدد را از بین برد .

فردا مردم قریه چون حال شبان و گوسفندان را دیدند ، شبان را ملامت نموده و گفتند اگر تو دروغ نمی گفتی به این حالت گرفتار نمی شدی شبان از این کار خود نهایت پشیمان شده تصمیم گرفت تا در آینده دروغ نگوید .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان درس را قرائت نمایند و یک دو نفر شاگرد در آخر خلص حکایت را بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- چوپان در کوهسار چه میکرد ؟

۲- چوپان چرا فریاد می زد ؟

۳- مردم قریه چرا بالای چوپان بی اعتبار شدند ؟

٤- نتیجهٔ آن دروغ و مکر چه شد ؟

فعالیت گروپی : راجع به بدی مکر و فریب در گروپ های تان بحث نموده، و نتیجهٔ بحث را نمایندهٔ گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : شما نیز همچو یک حکایت پیدا نموده، و در کتابچه های تان بنویسید .

مناجات

پادشاها جرم ما را درگذار — ما گنه کاریم، تو آمرزگار
تو نکوکاری و ما بدکرده ایم — جرم بی اندازه بیحد کرده ایم
بی گنه نگذشت بر ما ساعتی — با حضور دل نکردیم طاعتی
چشم دارم کز گنه پاکم کنی — پیش از آن کاندر لحد خاکم کنی
اندر آیم کز بدن جانم بری — از جهان با نور ایمانم بری

«شیخ فریدالدین عطار»

مناجات - عرض نیاز به درگاه خدا ج
جرم - گناه
آمرزگار - بخشنده
لحد - قبر

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : شاگردان دو دونفر مقابل هم قرار گرفته یکی بخواند ودیگری معنی نماید ومعلم درعین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- از خداوند (ج) چه آرزو داشته باشیم ؟

۲- بندهٔ چه نواقص دارد ؟

۳- خدایا پیش از مرگ با ما چه کن ؟

٤ - در آخر از خداوند (ج) چه آرزو کنیم ؟

فعالیت گروپی: ما چرا به درگاه خداوند عرض ونیاز میکنیم ؟ درین مورد در گروپ های تان بحث نموده ونتیجه بحث را نمایندهٔ گروپ به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : مناجات را به دقت بخوانید ومفهوم آنرا به الفاظ ساده در کتابچه های تان بنویسید .

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار: معلم درس را قسم املا به شاگردان بخواند و شاگردان بنویسند و بعد معلم نوشته های آنها را اصلاح نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- گرگ به کجا رفت ؟

۲- گرگ از مادر طفل چه شنید؟

۳- وقت شام مادر به طفل خود چه گفت ؟

۴- گرگ به خانم خود چه گفت ؟

فعالیت گروپی : از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید درگروپ های تان درمورد آن بحث نمائید ونمایندهٔ گروپ خلص نظریات اعضای گروپ را به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : حکایت را با اعضای فامیل تان بیان کنید و از آنها بپرسید که فایدهٔ آن چیست ؟ جواب آنها را در کتابچه های تان بنویسید.

مشورت

مشوره کردن در کارها و مشکلاتی که برای انسان پیش می شود یک امر شرعی می باشد چنانچه خداوند ج در قرآن کریم به حضرت محمد ص هدایت داده است که: «در کارها با اصحاب و یاران خود مشورت بکن».

ازین هدایت خداوندی دانسته میشود که مشورت در کارها اهمیت زیاد دارد زیرا حضرت محمد ص با اینکه پیغمبر خدا ج و از جمله برگزیده ترین انسانان بودند حق تعالی ایشان را به مشورت و مصلحت با یاران امر فرموده است.

مشوره در کارها فایده های زیاد دارد و کارهای که خود سرانه و بی مشورت انجام می شود عاقبت خوب نداشته ناقص و ناتمام می ماند.

کارهای که به مشورت اشخاص دانا و باتجربه صورت می گیرد

مشوره - مصلحت کردن تعالی - بلند و بزرگ

برگزیده - پسندیده

نواقص کم داشته و مورد قبول همه قرار میگیرد .

یک شخص به فکر کوتاه خود نمی تواند از تمام جوانب یک موضوع آگاهی یابد . پس برای همه مسلمانان لازم است که در همه امور حیاتی خویش با پیروی از قرآن کریم و احادیث حضرت محمدؐ با اشخاص عالم و دانا و مخلص مشوره نمایند .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : چهار نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و بعداً سایر شاگردان راجع به مفهوم آن از آنها سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

۱ـ مشورت چه فایده دارد ؟

۲ـ آیا پیغمبر با یاران خود مشورت میکرد ؟

۳ـ با کدام اشخاص مشوره صورت بگیرد ؟

۴ـ کارهای خود سرانه چه نواقص دارد ؟

۵ـ اسلام در مورد مشورت چه هدایت میدهد ؟

فعالیت گروپی :

در مورد فایده مشوره در گروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از امام مسجد تان بپرسید که خداوند کریم در کدام آیت ما را به مشوره کردن امر نموده، آن آیت را با معنی آن بنویسید و هم آنرا حفظ نمائید .

بهار و دهقان

بهنگام بهاران — که گل خندد به گلزار
جفاکش با به دهقان — بدستش یوغ و اسپار
بپایش نالی چوب — کمر بسته به دستار
رود سوی زمینش — زند بیل و کند کار
کند قلبه و ماله — دهد گشت خود انبار
بکارد گندم و جو — جواری نیز بسیار
هم از شالی و پنبه — تخم ریزد به خروار
کند خدمت به مردم — نباشد هیچ بیکار
تو هم خود را تکان ده — الا ای طفل هوشیار
بیا بیرون به صحرا — ببین کشت و ببین کار
که هنگام بهاران — کند خورد و کلان کار

روان شو سوی مکتب
بذوق و شوق بسیار

جفاکش - زحمت‌کش
نالی - پاپوش چوبی
هنگام - وقت.
انبار - سرگین چهارپایان و یا چیزهای دیگر که روی هم انباشته شده باشند.

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان دو دو نفر در برابرهم قرار گرفته یک شاگرد بخواند و شاگرد دیگر معنی کند و معلم با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- با به دهقان در وقت بهار چه می کند ؟

۲- وسایل زراعتی را نام بگیرید ؟

۳- دهقان خدمت کی را میکند ؟

۴- پس شما چه وظیفه دارید ؟

فعالیت گروپی : درگروپ های تان راجع به وسایل زراعتی و طریقه استفاده از آنها بحث نموده ، نماینده گروپ خلص بحث را در پیشروی صنف به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : شعر را به دقت بخوانید و مفهوم آنرا به الفاظ ساده درکتابچه های تان بنویسید .

فایدهٔ اتحاد

پیرمرد سالخورده و جهاندیده که عمرش به آخر رسیده بود و از گرم و سرد روزگار تجربه ها آموخته بود ، فرزندان خود را طلب کرد و برای آنها گفت بروید هرکدام تان یکدانه خمچه بیاورید . فرزندان امر پدر را عملی نمودند و خمچه ها را آوردند . مرد پیر خمچه ها را بسته نمود و فرزندان خود را به شکستن آن امر کرد .

آنها چند انکه قوت کردند شکستانده نتوانستند به ضعیفی و عاجزی خود اقرار نمودند . پیر جهاندیده بسته را از آنها گرفت و خمچه ها را یکایک برآورد و خورد کرد . آنگاه رو به فرزندان نمود و گفت : ای فرزندان دلبند ! بعد از مرگ من حال شما به همین قسم است ، اگر باهم دوستی و اتفاق کنید و یک دست و متحد باشید هیچ قوی پنجهٔ نمی تواند شما را شکست بدهد و اگر دشمنی و نفاق ورزید ، انسان های ضعیف از نفاق شما استفاده خواهد نمود و شما را شکست خواهد داد .

سالخورده - پیر

جهاندیده - جهان گشت و با تجربه

دلبند - کسی را که واقعاً دوست داشته باشیم .

قوی پنجه - قوی دست .

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : چهار نفر شاگرد درس راقرائت نمایند وبعداً همان چهارنفر به ترتیب از سائر شاگردان راجع به مفهوم آن سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- پیر سالخورده چه کرد ؟

۲- هدف پیر از این عمل چه بود ؟

۳- پیر پسران خودرا چه نصیحت کرد ؟

۴- دشمن چه وقت ازعمل ما فایده می برد ؟

فعالیت گروپی : ۱- معلم درس راقسم املاء به شاگردان بخواند وآنها بنویسند واعضای گروپ نوشته یکدیگر را اصلاح نمایند ومعلم درعین حال کار آنها را نظارت نماید .

۲- معلم باید بعداز قرائت درس چهار شاگرد را وظیفه بدهد که هریک با خود یک خنجه بیاورد و بعداً در پیش روی شاگردان آن رایکجا نموده به هریک بدهد تا آنها را میده نمایند وبعداً معلم یک، یک را میده نماید ونتیجه کارخودرا به شاگردان بیان نماید تا درس جنبه عملی را با خود بگیرد .

کارخانگی : از موسسه فامیل تان راجع به اتحاد بپرسید وجواب های اورا درکتابچه های تان بنویسید.

ای نور دیده

ی نوردیده زحمت دهقان ندیده ئی
در بیت خویش سفرهٔ بی نان ندیده ئی

ان تیار پخته برای تومی رسد
جان آسیاب ومرکب وانبان ندیده ئی

شیر وماست ودوغ ترا عیش وعشرت است
افسوس ازین که زحمت چوپان ندیده ئی

دربا، کباب وقورمه کی نوش جان خود
ایجان طلب پول زقصابان ندیده ئی

ای فرش پنبه دقالین وهم گلیم
خاک زمین و ریگ بیابان ندیده ئی

یحن خانه همچو غزالان بعیش وناز
جان پدر تو گردش دوران ندیده ئی

ستی تو فارغ ازغم آل وعیال وزن
ای جان من تو گریه طفلان ندیده ئی

مت ز والدین بکن جان درین سرا
بنگر حقوق شان تو به قرآن ندیده ئی

دستگیر هر فقیر وهر مسکین و بینوا
بنگر حقوق شان بخود ایجان ندیده ئی

ره - چشم
ت - خانه
غره - دسترخوان

مرکب - خره
انبان - جوال
عشرت - خوشی

غزالان - آهو بره ها
دوران - زمانه
بینوا - مسکین و بیچاره

حمد

حمد گویم ذات پاکت را شب و روز ای خدا
می سزد مر ذات پاکت را یقین حمد و ثناء

کس نبود از تو مقدم ذات پاک تو قدیم
جمله را پیدا تو کردی میکنی آخر فناء

هستی تو معبود و موجود هم منزه از زوال
جز رضای تو نباشد هیچ شی مقصود ما

از زن و فرزند پاک هستی منزه زین صفات
وز صفات خلق باشی تو منزه هم صفا

ذات پاک تو بود حیّ منزه از ممات
کرده‌ئی وز لطف خود ایمان بمایان تو عطا

جمله را کردی تو پیدا میکنی آخر هلاک
کی کسی را چارهٔ گفتار چون و یا چرا

فیض محمد ذاکر نام خدا شو هر نفس
هر زمان می گوئی یارب رَبَّنَا هم اٰتِنَا

"فیضی"

فعالیت های بعد از درس :

مشق وتکرار : شاگردان دو دونفر در برابرهم قرار گرفته بیت بیت بخوانند و نفر طرف مقابل معنی نماید ومعلم با آنها کمک کند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- ای نور چشم تو چه چیز ها را ندیده ای ؟
۲- تمام مشکلات را کدام کس حل می نماید ؟
۳- برای اینکه برای مقابله با مشکلات آماده شویم چه کنیم ؟
۴- با والدین چرا نیکی کنیم ؟
۵- با فقیر ومسکین چه کنیم ؟

فعالیت گروپی : راجع به حقوق والدین درگروپ های تان بحث نموده ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : شعر را در خانه به برادران وخواهران تان بخوانید وعکس العمل آنها را درکتابچه های تان بنویسید .

از سخنان بزرگان

۱ـ غم و ناامیدی صفت مردم بیکاره میباشد .

حضرت علی (رض)

۲ـ هرکه به مجلس داخل شود هیبتناک میباشد پس دخول را به تحیه وسلام آغاز کنید .

ابن عباس (رض)

۳ ـ خداوند تبارک وتعالی ترا آزاد آفریده است بکوش تا همچنان که آزاد آفریده شده ئی آزاد زندگی کنی .

امام شافعی (رح)

۴ـ شخص حسود همیشه در تشویش بوده راحت ندارد .

احنف ابن قیس (رض)

۵ ـ انجام کارهای بزرگ افتخار آمیز است ولی رجز خوانی آنرا باطل می کند .

سید جمال الدین افغانی

۶- فرومایه ترین انسانها کسی است که حیات خود را در نابودی دیگران می جوید و پُرمایه ترین مردم کسی است که برای نجات دیگران و لو یک نفر هم باشد خود را قربان می سازد.

سید جمال الدین افغانی

حسود - رشک برنده، کینه جو
رجز - خود ستایی.
تحیه - سلام دادن
فرومایه - پست
پرمایه - با عزت، مفید

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : هریک از سخنان بزرگان را یک نفر شاگرد بخواند وشاگرد دیگر آنرا معنی نماید و در اخیر یک نفر شاگرد درس را داوطلب طور مکمل بخواند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- انسان حسود چرا تشویش می کند ؟

۲- صفت مردم بیکاره چیست ؟

۳- فرومایه ترین مردمان کدام کسان اند ؟

۴- کدام عمل انجام کارهای نیک را باطل می سازد ؟

۵- چه قسم زندگی کنیم ؟

فعالیت گروپی : شاگردان صنف را به شش گروپ تقسیم نموده و به هرگروپ یک فقرهٔ درسی وظیفه دهید تا آن را یاد نمایند وبعداً نمایندهٔ هرگروپ در مظهر شاگردان تکرار نماید . صفات مردم بیکاره وناهل از نظر شما چیست ، دریغورد درگروپ های تان بحث نموده ونتیجه بحث را نمایندهٔ گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : هرشاگرد دو حدیث پیغمبر را درباره حسد و ناامیدی پیدا نموده ودرکتابچه های تان بنویسید .

غزوه اُحد

کفار مکه بخاطر انتقام کشتگان خود در جنگ بدر لشکر بزرگی را که تعداد آنها به سه هزار مرد جنگی می رسید تحت قوماندانی ابوسفیان آماده ساخت و غرض مقابله با مسلمانان طرف مدینه منوره حرکت نمودند وقتیکه حضرت محمدؐ از موضوع اطلاع یافت مسلمانان راجمع نموده وتصمیم گرفتند که در دامنه کوه اُحد (که در نزدیکی مدینه منوره واقع است) به جنگ بپردازند.

قوای مسلمانان که تعداد شان به هفتصد نفر می رسید تحت قوماندانی حضرت پیغمبرؐ در دامنه کوه احد ترتیبات جنگ راگرفتند و به تعداد پنجاه نفر تیرانداز ماهر را به سرکردگی عبدالله بن جبیرؓ در بالای درهٔ که در پهلوی کوه احد واقع بود وخطر حمله دشمن از آن طرف متصور بود مؤظف نمودند و برای شان گفتند اگر ما کامیاب شدیم و یا شکست خوردیم ازینجا حرکت نکنید.

در نیمه ماه شوال سال سوم هجری جنگ شروع شد ومجاهدین کامیاب شدند و به جمع آوری غنایم پرداختند. اشخاصیکه بالای

گردنهٔ کوه وظیفه محافظت دره را به دوش داشتند دیدند که مسلمانان کامیاب شدند و جنگ خاتمه یافت، بخاطر اینکه در جمع آوری غنایم حصه بگیرند چند تن از آنها با وجود ممانعت عبدالله بن جبیر پائین آمدند. عبدالله بن جبیر با یازده نفر به وظیفه خود باقی ماند.

چون لشکریان ابوسفیان گردنهٔ کوه را خالی دیدند بالای آنها حمله نمودند و محافظین دره بعد از مقاومت زیاد به شهادت رسیدند و سپاهیان اسلام که از عقب خاطر جمع بودند ناگهان تحت هجوم دشمن قرار گرفتند.

جنگ نهایت سخت درگرفت و در نتیجهٔ آن به تعداد هفتاد نفر از مسلمانان شهید شدند حضرت حمزهؓ کاکای پیغمبرؐ نیز در جمله شهدا بود. حضرت محمد(ص) نیز زخمی گردیده و دندان مبارک شان شهید شد.

ظاهراً هرگونه اسباب شکست مسلمانان به نظر می آمد. درهمین وقت وحی الهی به آنحضرتؐ نازل گردید و فرمود: سست مشوید و اندوهناک مباشید شما غالبید اگر ایمان دار هستید.

آن ندای الهی دل های شکستهٔ مسلمانان را پیوند نمود و با وجود خستگی زیاد دوباره بر مشرکان حمله ور شدند و کفار مقاومت را از دست داده از میدان جنگ گریختند و کامیابی نصیب مسلمانان گردید .

انتقام - بد گرفتن

مقاومت - صبر و پایداری

مؤظف - وظیفه دار

هجوم - حمله

اندوهناک - غمگین

غالب - کامیاب

ندا - آواز ، صدا

فعالیت‌های بعداز درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نماید و دو نفر شاگرد داوطلب خلص جریان غزوه را در پیشروی صنف بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- غزوه احد چه وقت واقع شد ؟

۲- تعداد لشکریان مسلمین و کفار چند نفر بود ؟

۳- نتیجه جنگ چه شد ؟

٤- عبدالله بن جبیر رض در کجا و به چه ترتیب شهید شد ؟

۵- تعداد شهدای مسلمین چند نفر بود و از جملهٔ آن نام کی را گرفته می توانید ؟

فعالیت گروپی : نتیجه عدم اطاعت امر امیر چه بدی دارد ، در مورد در گروپ های تان بحث نموده و نتیجهٔ بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از امام مسجد تان سوال نمائید که جریان یکی از غزوات دیگری را که در دول اسلام رخ داده باشد برای تان بیان دارد و شما آنرا در کتابچه های تان بنویسید .

فضیلت علم

مرد ناخوانده کجا خط دان شود
مرد ناخواسته کجا مهمان شود

تا نپرسد راهرو راه از کسی
آدم نادان کجا راه دان شود

گر کسی را ذوق و شوق علم نیست
عاقبت دان ابله و نادان شود

گر به خوردی نیست کس مایل به علم
وقت پیری عاقبت حیران شود

در جوانی هرکه شد مایوس علم
در زئیری مفلس و دربان شود

تو مشو مغرور به میراث پدر
بی هنر محتاج یک قیران شود

دین و دنیا می شود حاصل ز علم
جاهلان را خانه اش ویران شود

روزی هرکس به قدر قسمتش
کاسبان را زین سبب ارزان شود

عالمان و کاسبان باعزت اند
فرق در جهال و در ایشان شود

فیضی را عزت بود از علم دین
این همه از فضل حق سبحان شود

«فیضی»

ابله - نادان
مایل - توجه داشتن
مایوس - ناامید
زئیری - پیری، ناتوانی
مفلس - غریب
کاسبان - پیشه وران

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : شاگردان دو دونفر در برابرهم قرارگرفته بیت بیت بخوانند شاگرد طرف مقابل وی آنرا معنی نماید.

سوالات برای ارزیابی :

۱- کدام کس خط دان وبا سواد نمی شود ؟

۲- در پیری کدام کس مفلس و دربان می شود ؟

۳- با عزت کدام کسان اند ؟

٤- آن کس که ذوق علم ندارد عاقبت چه می شود ؟

فعالیت گروپی : راجع به فضیلت علم درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد.

کارخانگی : شعر را به دقت بخوانید مفهوم آنرا به الفاظ ساده درکتابچه های تان بنویسید.

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : صنف به دوگروپ تقسیم گردیده، شاگردان گروپ اول بیت بیت درس را قرائت نمایند و شاگردان گروپ دوم معنی نمایند ومعلم باآنها در قرائت ومعنی کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- لایق حمد و ثنا کیست ؟

۲- هست کننده و نابود کننده مخلوقات کیست ؟

۳- خداوند از کدام صفات پاک است ؟

۴- آیا در برابر خداوند ج چون وچرا نمودن امکان دارد ؟

۵- خداوند از لطف خود بما چه داده است ؟

فعالیت گروپی : صنف به گروپ های پنج نفری تقسیم گردیده وهرگروپ شاگردان راجع به صفات خداوند ج فکر کرده وبحث نمایند . نماینده گروپ خلص بحث را به دیگران بیان دارد.

کارخانگی : هرنفر شاگرد ده صفت خداوند ج را پیدا کرده ودرکتابچه خود بنویسد .

لغات مربوط به این درس :

حمد - ثنا وصفت خداوند.
مقدم - پیش یا پیشرفته
فنا - نیست شدن ، نابود شدن
معبود - پرستش شده
منزه - پاک
زوال - شکست ونابودی
حی - زنده
عطا - بخشش
ممات - مرگ ، مردن
ربنا - ای پروردگار ما
اهدنا - هدایت کن ما را

از سخنان خواجه عبدالله انصاری

بدانکه بهترین کارها شناختن خدای تعالی است ، اول خدا را باید شناخت که اول چیزها شناخت اوست .

اگر همه ندهند او بدهد ، چون دهد کسی نتواند بستاند و چون ندهد کسی نتواند بدهد .

او را نگاه دار تا او ترا نگاه دارد .

عمر را در پرستش او خرج کن که حساب خرج او خواهد خواست .

قرآن را پیشوا دان ، نماز ، روزه و زکات و حج بگذار وحق را فراموش مکن ، صبور باش تا به مراد برسی .

در هر کاری یاری از حق طلب .

نان همه کس را مخور و نان خود را از هیچ کس دریغ مدار .

و جامه را پاک کن .

خویشان و درویشان را دل خوش دار .

بدترین عیب پرگفتن را دان .

عمر را به نادانی به آخر مرسان .
از آموختن علم و پیشه عار مدار .
مگوی با کسی چیزی را که آنرا نتوانی شنید .

بستانند - بگیرد
خرج - مصرف
مراد - مقصد
دریغ - منع کردن
عار - ننگ

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : پنج نفر شاگرد داوطلب درس را قرائت ومفهوم آنرا بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

۱- اول کی را بشناسیم ؟

۲- شناخت خداوند (ج)، چه فایده دارد ؟

۳- بدترین عیب ها چیست ؟

٤- عار از چه نکنیم ؟

۵- عمر خود را چه قسم به آخر برسانیم ؟

فعالیت گروپی: پرگفتن چرا بدترین عیب ها است ، در مورد در گروپ های تان بحث نموده ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد.

کارخانگی: ازیکی از علمای قریه تان راجع به زندگی خواجه عبدالله انصاری پرسان نموده وجواب او را درکتابچه های تان بنویسید .

اشعار برگزیدهٔ شعرای معاصر

هزاره کیست، پشتون کیست تاجک چیست از بک چیست
اساس فرقه سازی‌های استعمار را بشکن
تو چون فرزند اسلامی شعارت نیست جز، توحید
ز محراب محمدؐ پرچم کفار را بشکن

« استاد خلیلی »

الهی سوگوار است نام میهن — شده لبریز از خون جام میهن
خطا بنود اگر در قلب تاریخ — شهیدستان نویسم نام میهن

« ملکزاد »

ادب پیرایه ای نادان و دانا ست — خوش آن کو از ادب خود را بیاراست
ندارم آن مسلمان زاده را دوست — که در دانش فزود و از ادب کاست

« اقبال »

بی علم ترقی نتوان داد وطن را — افراد هنرور کند آباد وطن را
ای کاش که عالم شود افراد وطن را — محکم شود از مدرسه بنیاد وطن را

« مستغنی »

فرقه - طایفه، گروه
پرچم - بیرق
سوگوار - غم زده
نام - مادر
میهن - وطن
پیرایه - زینت دادن
دانش - علم
کاست - کم کرد
بنیاد - تهداب

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : چهار نفر شاگرد به ترتیب یک یک شعر را بخواند ورفیق پهلویش آنرا معنی کند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- فرقه سازی ها کار کیست ؟

۲- چرا وطن خود را شهیدستان نام میگذاریم ؟

۳- کدام اولاد مسلمان را دوست ندارم ؟

٤- پایه های مملکت بواسطه چه محکم می شود ؟

فعالیت گروپی : راجع به شعر اقبال درگروپ های تان بحث نموده ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هر شاگرد پنج بیت را پیدا کرده وآنرا در کتابچه های تان بنویسید .

حضرت محمدؐ پیغمبر خدا

حضرت محمدؐ پیغمبر و فرستاده اللهج است ما بندگان خداؒ و پیروان پیغمبرؐ او هستیم .

حضرت محمدؐ پسر عبدالله بود ، مادرش بی بی آمنه نام داشت . حضرت محمدؐ به روز دوشنبه دوازدهم ربیع الاول سال ۵۷۰ (یا ۵۷۱) میلادی درشهر مکه معظمه به دنیا آمد . پدر آنحضرتؐ قبل از تولدش وفات یافته بود . آن طفل یتیم را مطابق رسوم اهل مکه به دایه سپردند وحضرت محمدؐ چهار سال اول زندگانی خود را درشهر طایف در قبیله بنی سعد تحت تربیه بی بی حلیمه دایه خود سپری نمود . هنوز بیش از شش سال از عمر مبارک او نگذشته بود که مادرش نیز وفات شد .

درین وقت عبدالمطلب پدرکلانش سرپرستی نواسه خودرا به دوش گرفت وهمیشه او را با خود نگهمیداشت واز هیچ نوع لطف ومهربانی درحصه وی دریغ نمی ورزید .

زیاده از دو سال نگذشته بود که حضرت محمدؐ از سایهٔ

پر لطف و مرحمت پدر کلان بی نصیب گردیده و پدر کلانش نیز وفات نمود و قرار وصیت عبدالمطلب سرپرستی حضرت محمدؐ را کاکایش ابوطالب قبولدار گردید.

حضرت محمدؐ از کودکی با هوش و با ادب بود با مردم به اخلاص و صداقت پیش آمدی کرد. در امانت داری مشهور بود، مردم امانات شان را برایش می سپردند و ازهمین سبب در بین مردم به محمد امین شهرت داشت. حضرت محمدؐ در خورد سالی چنان رویه و اخلاق نیکو داشت که حتی اشخاص سالخورده و باتجربه از آن بی نصیب بودند.

در آن جایکه جهل خصوصیت اکثریت مردم را تشکیل میداد او همیشه راستگو، صداقت کار، امانت دار، دوست و غمخوار مظلومین و بیچارگان بود، پس بر ما لازم است که از پیغمبر خود پیروی نموده و ازهمین حالا صفاتی را که او در خورد سالی داشت به خود اختیار نمائیم و خودرا امین جامعهٔ خود بسازیم.

وصیت - سفارش
سالخورده - پیر و دارای عمر زیاد :

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : درس را معلم قسم املاً به شاگردان بخواند وشاگردان آنرا بنویسند وبعد معلم نوشته های آنها را اصلاح نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱ـ حضرت محمدؐ چه وقت و درکجا تولد گردیده است ؟

۲ـ عبدالمطلب کیست و با پیغمبرؐ چه کرد ؟

۳ـ حضرت محمدؐ چه رویه وکردار داشت ؟

٤ـ حضرت محمدؐ را چرا امین می گفتند ؟

فعالیت گروپی : راجع به اخلاق پیغمبرؐ درگروپ های تان بحث نموده ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : حضرت محمدؐ با بزرگان چگونه رویه میکرد ، درینمورد از یکی از علمای قریه تان سوال نموده وجواب اورا در کتابچه های تان بنویسید .

حکایت

مردی چشم درد بود خواست چشمانش را درمان کند، نزد بیطار رفت. بیطار آنچه درچشم چارپایان میکرد درچشم او کشید آن مرد کور شد.

مردکور شکایت به حاکم کرد، حاکم به وی گفت برو هیچ تاوان نیست زیرا اگر تو خر نبودی نزد بیطار نمی رفتی.

ندهد هوشمند روشن رأی — به فرومایه کارهای خطیر
بوریا باف اگرچه بافنده است — بنزندش به کارگاه حریر

درمان - تداوی
بیطار - داکتر چهارپایان
هوشمند - هوشیار
روشن رأی - روشن فکر
فرومایه - ناکس، نادان
خطیر - بزرگ
کارگاه - کارخانه
حریر - ابریشم

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و در اخیر دو نفر شاگرد داوطلب آنرا معنی کنند و معلم درعین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- مرد یکه چشم درد بود نزد کی رفت ؟

۲- بیطار برای او چه داد ؟

۳- چرا چشم او کور شد ؟

٤- حاکم چه فیصله نمود ؟

۵- کار را باید به کی بسپاریم ؟

فعالیت گروپی : راجع به دو بیت اخیر درس درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : این حکایت را شب درخانه به اعضای فامیل تان بیان دارید و راجع به نتیجه آن از آنها سوال نمائید و نتیجه گیری را درکتابچه های تان بنویسید .

نعت

کرحق را که پیشوا داریم — پیشوای چو مصطفی داریم
تر و بهتر و گزین همه — سرو و خاتم و نگین همه
شریعت بیان کند ما را — او طریعت عیان کند ما را
لوات خدای بروی باد — تا به روز جزا پیاپی باد
ت او و دوستدار اوئیم — دوستدار چهار یار اوئیم
ون ابوبکر و عمر و عثمان — مرتضی دان علیهم الرضوان

رحمت حق نثار یارانش
باد بر جمله دوستدارانش

«عطار»

نعت - ستایش پیغمبر
پیشوا - رهبر
مهتر - بزرگتر
گزین - پسندیده
سرور - پیشوا، رئیس
خاتم - آخرین.

شریعت - دین و مذهب.
عیان - معلوم، واضح
صلوات - درود و سلام
روز جزا - روز قیامت
نثار - قربان، پراگندگی، بخشش، پاشیدن

احساس یک مادر

شب تاریک، خوفناک و کوچه پر از لای بود. در آخرین نقطهٔ کوچه دروازهٔ رنگ رفته و شکسته‌ای معلوم می شد که نظر هر رهگذر با احساس و دل شکسته را بخود جلب میکرد و این احساس را در دل انسان بیدار می ساخت که چه انسان مظلوم و بیچارهٔ درین جا زندگی می کند.

من هم به همین فکر براه خود ادامه دادم تا به نزدیک این خانه رسیدم و خیال عبور داشتم که دفعتاً آواز گریه و زاری بگوشم رسید و مرا از رفتن مانع شد. با دل بسیار لرزان ایستادم و شنیدم مادری بالای جسد پسر جوان مرگ خویش ناله می کند و می گیرید و می گوید:

وای پسر مجاهدم، پسر مسلمان و باغیرتم، پسر وطن دوست و شهیدم، افتخار برتو که خود را فدای دین و وطن عزیزت نمودی و مرگ با افتخار یعنی شهادت را نصیب شدی.

وای بر حال من که مرا درین دنیا تنها گذاشتی و پس از

شهادت پدرت زخم بر زخم افزودی وغم نامرادی مرا افزون ترساختی .

پس ازین به کی روی بیاورم و از کدام کسان کمک بخواهم و باکی درد دل نمایم ، من هم زیاده ازین نتوانستم حوصله نمایم . خود را شامل ماتم آن مادرغم دیده ساخته داخل خانه شدم نمی دانستم به کدام زبان و به چه الفاظ آن دل داغدیده را دلداری بدهم ، بالاخره هزار دل را یک دل نموده گفتم :

مادرم ، مادرمهربانم ! تو میدانی فرزندت به خاطر چه جان خود را فدا نموده است ؟ او به خاطر خدا وحفظ آبرو و عزت برادران و خواهران خود جام شهادت را نوشیده است . تو خود را تنها ندانی تو تنها نیستی همه اولاد وطن با تو یکجا هستند .

مادرمهربان ! مرگ در وقت معین آن حتماً رسیدنی است ، پس مرگ با افتخار بهتر است یا زندگی ذلت بار ؟ آن روزها نزدیک است که آرمان شهدا برآورده

شود و لوای توحید در فضای آزاد افغانستان به اهتزاز آید و جشن پیروزی برگذار گردد.

لوا - بیرق

احساس - حس کردن

اهتزاز - حرکت، جنبیدن، تکان خوردن.

غارت‌گران - چور و چپاول کننده‌ها، چپاولگران.

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : چهارنفر شاگرد درس را قرائت نمایند ومفهوم آنرا بیان دارند .

• سوالات برای ارزیابی :

۱- حکایت کننده از کجا می گذشت ؟

۲- درین کوچه صدای کی را شنید ؟

۳- مادر بالای سر پسر جوانمرگ خود چه می گفت ؟

۴- رهگذر مادرش را چه قسم تسلیت داد ؟

فعالیت گروپی : راجع به وظیفه خود در برابر فامیل شهدا درگروپ های تان بحث نموده ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هر شاگرد یک حکایت مانند « احساس یک مادر » را پیدا کرده و در کتابچه های تان بنویسید .

ای معلم

ای معلم وارث پیغمبری
در رهٔ حق رهنما و رهبری

بار بس سنگین بر دوش شماست
این امانت را سیانت بس خطاست

کوکب رخشندهٔ دین مبین
بوده ای الحق در روی زمین

اهل دانش را نوازش داده رب
یرفع الله آیت حسن ادب

مشعل دانش فروزان در جهان
تا شوی اندر شمار مخلصان

گنج بخش مخزن قرآن تویی
نور چشم دانش آموزان تویی

گفت جهید مدحت به رسم یادگار
خواست توفیق ترا از کردگار

« جهید »

بس - بسیار
سنگین - باوزن
کوکب - ستاره
رخشنده - درخشان
مشعل - چراغ
مخزن - خزانه
دانش آموز - متعلم
مدحت - توصیف تو

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : صنف به دوگروپ تقسیم گردیده یک گروپ شاگردان بیت بیت بخواند وگروپ دیگر معنی نماید و معلم درعین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱ـ معلم وارث کی است ؟

۲ـ معلم چه بار سنگین را بدوش دارد ؟

۳ـ جهان بواسطه کی روشن می شود ؟

۴ـ نورچشم شاگردان کی است ؟

۵ ـ اهل دانش را کی نوازش داده است ؟

فعالیت های گروپی : شاگردان درگروپ های خود راجع به حقوق معلم بحث نموده ونتیجه بحث را نمایندهٔ گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : از پدر یا بزرگ فامیل راجع به حقوق معلم پرسان نمائید وجواب آنها را درکتابچه های تان بنویسید .

رقعهٔ مریضی

محترم سر معلم صاحب مدرسهٔ ابوحنیفه (رح)

السلام وعلیکم ورحمة الله وبرکاته

اینجانب احمد فرید ولد احمد الله متعلم صنف پنجم الف نسبت مریضی که عاید حالم گردیده است برای خواندن دروس خویش به مکتب حاضر شده نمی توانم.

امیدوارم که معذرت مرا قبول کرده مریض معامله فرمائید.

با احترام

شاگرد شما احمد فرید

مورخهٔ روز سه شنبه ۹ میزان ۱۳۷۰ ه

۱

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

معلم درس را قسم املاء به شاگردان بخواند و آنها بنویسند و بعداً نوشته چند نفر را اصلاح نماید.

سوالات برای ارزیابی :

۱- عنوان رقعه به کدام کلمات شروع گردد ؟

۲- در نوشتن رقعه ذکر کدام موضوعات ضروری است ؟

۳- آیا امضاء و تاریخ در رقعه گنجانیده شود ؟

کارخانگی : هر نفر شاگرد یک رقعه ضروری عنوان اداره مکتب بنویسد.

مطالعه

مطالعه یا خواندن عملی است که پرده های جهل و نادانی را از مقابل دیدگان انسان دور می سازد.

مطالعه است که برای انسان آگاهی می بخشد.

مطالعه معرفی همه خوبی ها است با مطالعه انسان خبیر و بینا میگردد، عالم می شود، صاحب کمال میگردد. مطالعه برای انسان قوت و نیروی فکری میدهد.

مطالعه وسیله خوبی است برای قادر ساختن انسان در شناخت خوب و بد.

مطالعه انسان را تشویق می کند تا همیشه کار کند زحمت بکشد.

مطالعه برای همه می فهماند که چطور زندگی کند، چه مسؤلیت های دارند و چگونه رفع مسؤلیت کنند، مسؤلیت چیست؟ و مسؤل کیست؟ انسان ها به کدام راه بروند. یکی با دیگری چگونه ارتباط بگیرند احتیاجات خود و دیگران را چطور رفع بسازند، مشکلات زندگی خود را چگونه حل نمایند.

مطالعه است که انسان را خدا شناس میگرداند .

در اثر مطالعه انسان با خود فیصله می کند که به خداوند (ج) عبادت نماید و بر قانون خداوندی (ج) بفهمد و مطابق آن عمل کند وهر شخص دیگری که خلاف قانون خداوند (ج) کاری نماید او را نصیحت کند واز کارهای بد منع نماید .

بالاخره مطالعه باعث نیک بختی دنیا وآخرت است ازهمین جهت درقرآن کریم هم بسیار تاکید گردیده که انسان باید بخواند و باخواندن و مطالعه راه بهتر را انتخاب نماید وهمان راه را دنبال کند.

پس وقتیکه مطالعه این قدر منفعت ها را با خود همراه دارد باید همیشه کتاب های سودمند و مفید را بخوانیم واز آنها علم بیاموزیم ومطابق آن عمل نمائیم .

مطالعه - خواندن

خبیر - دانا

قادر - توانا

مسؤل - پرسیده شده

ارتباط - پیوستگی

دنبال - تعقیب

سودمند - مفید ، فایده مند

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار :

صنف به دو گروپ تقسیم گردیده ، یک گروپ شاگردان بیت بیت بخواند وگروپ دیگر معنی کند ومعلم در عین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- حضرت محمدؐ چه اوصاف داشت ؟

۲- حضرت محمدؐ برای ما چه چیز را بیان کرده است ؟

۳- ما دوستدار کدام کسان هستیم ؟

۴- رحمت حق نثار کدام کسان باشد ؟

فعالیت گروپی : راجع به اوصاف حضرت محمدؐ درگروپ های تان بحث نموده ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : درود شریف که در نماز می خوانید معنی آنرا از امام مسجدتان پرسیده و درکتابچه های تان بنویسید وهم آنرا حفظ نمائید .

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار: درس را چند نفر شاگرد قرائت نمایند و بعداً معلم به شاگردان موقع دهدکه راجع به مفهوم آن از معلم سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- مطالعه چه فایده دارد ؟

۲- از مسایل زیاد بواسطه چه انسان با خبر می گردد ؟

۳- اگر مطالعه نکنیم چه ضرر می بینیم ؟

٤- درقرآن کریم در مورد خواندن چه حکم شده است ؟

۵- باید چه قسم کتاب ها را مطالعه نمایم ؟

فعالیت گروپی : راجع به فایده مطالعه درگروپ های تان بحث نموده ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : آیا شما کدام وقت مطالعه نموده اید ؟ کتاب های راکه مطالعه نموده اید نام آنها را در کتابچه های تان بنویسید .

عدالت حضرت عمر (رض)

شخصی ازمردم مصر نزد حضرت عمر (رض) آمده شکایت کرد که: درمسابقه اسپ دوانی اسپ من بر اسپ پسر عمرو بن العاص والی و فاتح مصر پیشی گرفت اوگفت اسپ من پیش شد ومن گفتم اسپ من و به حرف خود اصرار ورزیدم. پسر والی مرا با تازیانه اش زد وگفت من اشراف زاده ام.

چون حضرت عمر (رض) این حرف ها را شنید بلا فاصله به عمرو بن العاص والی مصر نوشت که با پسرش به مرکز حاضر شود.

وقتی هردو به نزد خلیفه دوم حضور یافتند، شکایت کننده را خواست و تازیانه را به دستش داده گفت: پسر والی را که خود را اشراف زاده میگوید بزن او در حضور پدرش که والی و فاتح مصر بود، پسرش را زد و انتقام گرفت بعداً عمر (رض) رو به سوی عمرو بن العاص نموده گفت: از چه وقت مردم را بندگان خود قرار داده اید، درحالیکه از مادران شان آزاد به دنیا آمده اند.

اصرار - پافشاری کردن
اشراف - بزرگان
تازیانه - قمچین
فاتح - فتح کننده

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : سه نفر شاگرد داوطلب درس را قرائت وسایر شاگردان راجع به مفهوم آن از آنها سوال نمایند ومعلم در عین حال با آنها کمک نماید.

سوالات برای ارزیابی :

۱- عمرو بن العاص کی بود ؟

۲- به حضرت عمر(رض)، چگونه شکایت شد ؟

۳- حضرت عمر(رض) چرا از پسر عمرو بن العاص قصاص گرفت ؟

٤ - حضرت عمر(رض) به عمرو بن العاص چه گفت ؟

فعالیت گروپی : ازین عمل حضرت عمر(رض) چه نتیجه گیری می نمائید در این مورد در گروپ های تان بحث نموده، ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد.

کار خانگی :- از یکی از علمای قریه ومحله تان سوال نمائید که نمونه دیگری از عدالت حضرت عمر(رض)، را به شما بگویند . جواب او را در کتابچه های تان بنویسید.

مار و دهقان

ماری بود در دیوار خانهٔ دهقانی سوراخ داشت ، روزی از سوراخ بیرون آمد طفل دهقان را گزید ، طفل بیچاره از شدت درد جان داد. پدر و مادرش را سوگوار ساخت ، دهقان تصمیم گرفت تا از مار انتقام بگیرد.

روز دیگر وقتی مار از سوراخ بیرون شد تا برای خود غذا پیدا کند دهقان تبر را برداشت و بر او حمله کرد اما عوض اینکه سر مار را ببرد دم او را برید . مار به سوراخ خود خزید و جان به سلامت برد . چند وقت بعد دهقان با خود فکر کرد که مبادا مار دوباره از سوراخ بدر شده و او را هم بگزد .

روی این فکر با مار بنای آشتی را گذاشت کمی نان و نمک را نزدیک سوراخ مار گذاشت ، مار از مشاهدهٔ این حرکت گفت: بین من و تو صلح شده نمی تواند زیرا تو فرزند خود را و من دُم خود را هرگز فراموش نخواهم کرد.

تا مرا دم و ترا پسر یاد است دوستی من و تو بر باد است

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

شاگردان درس را خاموشانه مطالعه نمایند بعد دونفر داوطلب حکایت را در پیشروی صنف به دیگران بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

۱- مار در کجا زندگی داشت و چه کرد ؟

۲- دهقان چرا دم مار را قطع کرد ؟

۳- بنای آشتی را با مار کی گذاشت ؟

٤- مار در جواب دهقان چه گفت ؟

فعالیت گروپی : معلم درس را قسم املا به شاگردان بخواند و شاگردان بنویسند و بعد اعضای گروپ نوشته یک دیگر را اصلاح نمایند.

کارخانگی : از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید آنرا در کتابچه های تان بنویسید.

نصایح

- کاری کنید که اگر مردم شما را ببینند خجل نباشید .
- به دوست خود هرچه می سپاری بسپار لیکن اورا از راز خود محروم نگهدار.
- اگر صبر و تحمل داشته باشید پیروزی و سعادت نصیب تان میگردد .
- بزرگترین عیب ما این است که از عیب خود آگاه نباشیم .
- اگر می خواهید که آبرو و عزت تان از بین نرود از اشخاص منافق دوری کنید.
- اگر می خواهید دوستان تان زیاد گردد صاحب اخلاق نیک باشید .
- کار خوب آنست که انجام آن خوب باشد .
- از مردم ابله و نادان بگریزید .
- با کافران دوستی نکنید .
- مردم بی علم در شمار مردگان اند .

سعادت - نیک بختی

فعالیت های بعد از درس :

مشق وتکرار : چهار نفر شاگرد درس را قرائت نمایند وبعد در بین خود از یک دیگر در مورد مفهوم آن سوال نمایند ومعلم آنها را نظارت نماید.

سوالات برای ارزیابی :

۱- بزرگترین عیب ما چیست ؟

۲ - کار خوب کدام است ؟

۳-از اشخاص منافق چرا دوری کنیم ؟

٤- مردم بی علم در شمار کدام کسان اند ؟

٥- سعادت چه وقت نصیب ما میگردد ؟

فعالیت گروپی : « مردم بی علم در شمار مردگان اند » درین مورد درگروپ های تان بحث نموده ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از پدر ویا مادر تان خواهش نمائید که شما را نصیحت کنند، نصایح را درکتابچه های تان بنویسید .

الفبای دری

حروف هجا که در زبان دری الفبا نامیده می‌شود عبارت است از :

ا ب پ ت ج چ خ د ذ ر ز ژ س ش
غ ف ک گ ل م ن و ه ی

بواسطه استعمال کلمه های عربی هشت حرف دیگر به الفبای دری افزوده شده که عبارت است از : ث ح ص ض ط ظ ع ق
این حروف در کلمه‌های خالص واصیل دری استعمال نمی گردد مثلاً در صبر، علم ، قلم وغیره همچو کلمات حروف خاص زبان عربی استعمال گردیده است که این کلمات در اصل از لسان دری نمی باشند .
از جمله آن حروف چهار حرف که عبارت است از : پ ، چ ، ژ ، گ
حروف خالص زبان دری است و در زبان عربی وجود ندارد مانند گرزدم ، ژاله ، چهره ، پروانه و متباقی حروف در بین زبان های دری ، پشتو و عربی مشترک می باشد .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

دو نفر شاگرد درس را قرائت نماید و سه نفر شاگرد خلص مفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱ـ حروف خالص زبان دری کدام است ؟

۲ـ حروف خاص زبان عربی کدام است ؟

۳ـ ده کلمه خاص زبان عربی را نام بگیرید ؟

٤ـ کدام کلمات ، کلمات خالص زبان دری گفته می شود ؟

فعالیت گروپی: هر گروپ پنج، پنج کلمات خالص زبان دری را پیدا نموده، و یک نفر آنرا در روی تخته سیاه بنویسد .

کار خانگی : برای هر حرف خالص زبان دری پنج کلمه نو پیدا کرده و آنرا در کتابچه های تان بنویسید .

نفاق

خداوند (ج) مسلمانان را به اتحاد و اتفاق امر نموده است وهر کسیکه در بین مسلمانان نفاق می اندازد وسبب جدائی مسلمین میگردد، درحقیقت پیرو شیطان می باشد.

نفاق یک جامعه را فاسد می سازد زیرا هرکدام از آفراد جامعه عوض برادری با یک دیگر دشمنی می کنند و به جای اطاعت قانون اسلام از قانون های غیر اسلامی پیروی می نمایند. درین صورت عوض یک راه چندین راه پیدا می شود و این خود سبب دشمنی میگردد.

مملکت عزیز ما افغانستان سرزمینی است که اکثریت مردم آن مسلمان هستند و درهر زمان از دین مقدس اسلام دفاع کرده اند و درمقابل تجاوزگران در یک صف قرار داشته اند.

مگر چیزیکه سبب تکمیل جهاد و موفقیت مجاهدین میگردد فعالیت وزحمت کشیدن در راه از بین بردن نفاق وچند دستگی وایجاد

علم

علم نوریست که قلب و دماغ انسان را روشن می سازد و او را از گمراهی نجات بخشیده به طرف کامیابی نزدیک می سازد.

جهل و نادانی تاریکی است که انسان را به هزاران خوف و خطر، ذلت و خواری مبتلا می سازد.

خداوند ج در قرآن عظیم الشان در مورد عالم و جاهل می فرماید: «آیا برابر اند کسانیکه عالم اند و کسانیکه بی علم اند» یعنی هرگز علم و جهل، عالم و جاهل باهم مساوی و برابر نمی باشد.

زیرا عالم به آموختن علوم اسلامی و عمل بر آن نیک بختی دنیا و آخرت را بدست می آورد ولی جاهل درهر دو جهان به دردها و مصیبت ها گرفتار میباشد.

هیچ چیز بالاتر از علم نیست زیرا انسان به واسطه علم خود را شناسد و به خداوند معرفت حاصل می کند و عزت و آبرو بدست می آورد.

صف واحد اسلامی میباشد .

نفاق - دورویی ، مکر و ریا　　نهائی - آخری

اخوت - برادری　　ایجاد - پیدا نمودن

دفاع - وطن و ناموس را حفظ کردن و حمایت کردن .

خصومت - دشمنی

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : معلم شاگردان گوشه گیر و کم جرئت را تشویق نماید تا درس را قرائت نموده و مفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- خداوند مسلمانان را به چه امر نموده است ؟

۲- نفاق چه بدی دارد ؟

۳- صف واحد اسلامی سبب چه می شود ؟

فعالیت گروپی : راجع به بدی نفاق درگروپ های تان بحث نموده ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد.

کارخانگی : ازمعلم علوم دینی مکتب آیتی که مسلمان را به اتحاد دعوت نموده باشد پرسان نموده آنرا بامعنی آن درکتابچه های تان بنویسید وهم آنرا حفظ نمایید.

نکات زرین از رسول اکرم (ص)

- خداوند در روز قیامت با سه شخص از روی نوازش سخن نخواهد گفت و از گناه پاک شان نخواهد ساخت : پیر زناکار ، پادشاه دروغ گوی و فقیر متکبر .
- یک ساعت مذاکره علم دین بهتر است از زنده داری شب به عبادت .
- در روز قیامت در نزد خداوند ج از روی قدر و منزلت بدترین مردم کسی است که از علم خود استفاده نمی کند .
- شخصیکه در سینه اش از قرآن چیزی نباشد مانند خانه ویران است .
- کسیکه همسایه از شر و اذیت او ایمن نباشد داخل جنت نمی گردد .
- مومن از شنیدن سخنان نیک تا وقت دخول در جنت سیر نمی گردد .
- در هیچ مؤمنی این دو خصلت جمع نمی شود بخل و خلق بد .
- پاکی جزء ایمان است .

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : هر حدیث پیغمبرؐ را یک شاگرد قرائت نموده ومفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱ـ خداوندؒ روز قیامت باکدام کسان سخن از روی نوازش نخواهد گفت ؟
۲ـ سینه کدام کس مانند خانهٔ ویران است ؟
۳ـ مؤمن تاکدام وقت از شنیدن سخن های نیک سیر نمی شود ؟
٤ـ کدام شخص داخل جنت نمی گردد ؟

فعالیت گروپی : راجع به این گفته پیغمبرؐ که مؤمن تا داخل شدن به جنت ازشنیدن سخنان نیک سیر نمی شود ، درگروپ های تان بحث نموده ونتیجهٔ بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هرشاگرد دو حدیث پیغمبرؐ را پیدا نموده وآنرا با معنی درکتابچه های خود بنویسد وهم آنرا حفظ نماید .

حکایت

دو برادر بودند یکی خدمت سلطان میکرد و دیگری به سعی بازوی خود نان می خورد. باری این توانگر گفت درویش را: که چرا خدمت نکنی؟ تا از مشقت کارکردن برهی. گفت: تو چرا کار نکنی تا از مذلت خدمت رستگاری یابی که خردمندان گفته اند: نان جو خوردن و نشستن به که زر ازین بستن و به خدمت بستدن.

عمر گرانمایه درین صرف شد — تا چه خورم صیف و چه پوشم شتاء
ای شکم خیره به نانی بساز — تا نکنی پشت به خدمت دوتا

مذلت — خواری
سلطان — پادشاه
سعی — کوشش
درویش — فقیر
مشقت — سختی

رستگاری — نجات یافتن
خردمندان — هوشیاران
گرانمایه — با ارزش
صیف — تابستان
شتاء — زمستان
خیره — سرکش، بی پروا

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد داوطلب درس را قرائت نمایند و بعداً شاگردان از یک دیگر راجع به مفهوم آن سوال نمایند و در آخر یک نفر شاگرد داوطلب خلص حکایت را به دیگران بگوید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- دو برادر چه کار می کردند ؟

۲- برادر توانگر به برادر درویش چه گفت ؟

۳- برادر فقیر در جوابش چه گفت ؟

۴- مردمان هوشیار چه گفته اند ؟

۵ - عمر ما در چه تیر شد ؟

۶ - در آخر شاعر به نفس خود چه خطاب می کند ؟

فعالیت گروپی : شاگردان در گروپ های خود راجع به بحث آن دو برادر مذاکره نمایند که کدام یک از آنها نظر خوب داشت به کدام دلیل و در آخر نماینده گروپ دلایل گروپ خود را در پیشروی صنف به دیگران بیان دارد.

کارخانگی : از دوستان نزدیک تان خواهش نمائید که برای تان یک حکایت بیان دارد و آنرا در کتابچه های تان بنویسید .

فکاهی

جوانی تازه از میدان جنگ برگشته بود مردم قریه از او پرسیدند که در جنگ چه کردی !

جوان جواب داد : پای یکی از دشمنان را بریدم .
پرسیدند چرا سرش را نبریدی ؟ گفت : زیرا که سرش را دیگر کسی بریده بود .

فکاهی ـ حکایت و سخنان خنده آور .

فعالیت های بعد از درس :

مشق وتکرار : درس را پنج نفر شاگرد قرائت نمایند و دونفر شاگرد داو طلب آنرا به زبان ساده در پیشروی صنف بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- مردم از جوان تازه از میدان جنگ برگشته چه پرسیدند ؟

۲- آن جوان چرا پاهای دشمن را بریده بود ؟

۳- چرا سر دشمن را تبریده بود ؟

فعالیت گروپی : از فکاهی فوق چه نتیجه گرفتید در مورد نتیجه آن شاگردان درگروپ های خود بحث نموده ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هر نفر شاگرد یک فکاهی پیدا کرده وآنرا درکتابچه خود بنویسد وهم آنرا حفظ نماید .

حق وطن

افغانستان وطن ماست . افغانستان وطن پدران ، پدرکلان ها ، برادران و خواهران ماست .

ما در افغانستان بار اول چشم به جهان کشوده ایم و در صحن آن پا گذاشته ایم ، از آب و هوای آن استفاده کرده ایم . در ناز و نعمت آن پرورش یافته ایم .

وطن مانند آغوش مادر مهربان است که همهٔ ما را دوست داشته و تمام نعمت های خود را نثار ما کرده است . آغوش وطن آنقدر پر محبت است که در دنیا نظیر ندارد .

پس وطن بالای ما حق دارد نباید حقوق وطن خود را فراموش کنیم باید از دین مقدس اسلام و وطن عزیز خود دفاع نمایم ، دشمنان آنرا نابود بسازیم و در راه سربلندی و آزادی وطن وحفظ آبرو و عزت هموطنان مسلمان خود جهاد نمائیم و در مقابل دشمنان اسلام و وطن سر تسلیمی را فرود نیاوریم .

شاگردان عزیز : در تحصیل علم و دانش زیاد کوشش نمائید وخود را به سلاح علم مجهز نمائید و با سلاح علم در راه ترقی وآبادی و دفاع وطن مبارزه وجهاد نمائید تا وطن تان آزاد وآباد بوده وخود تان نیز سربلند وکامیاب باشید .

پس اولتر از همه باید علم دین را بیاموزیم و بر آن عمل کنیم و بعد آنچه مربوط به تخنیک و صنعت است کسب نمائیم زیرا در زندگی به علم تخنیک و ساینس نیز ضرورت داریم .

برای اینکه در زندگی احتیاج بیگانگان نباشیم و دست ما به سوی کفار دراز نباشد باید خودرا به سلاح علم مجهز نموده و در راه دفاع از عقیده و ایمان ، قطع و دفع توطئه‌ها و دسایس دشمنان مبارزه وجهاد نمائیم واز طریق علم وسایل آسودگی مسلمانان را تهیه نمائیم تا سربلند و سرفراز زندگی کنیم .

ذلت - خواری

جهل - نادانی

سلاح - آلات جنگ

مجهز - آماده

توطئه - آماده کردن ، زمینه سازی .

دسایس - مکروحیله ها

سرفراز - کامیاب وسربلند .

فعالیت های بعد از درس :

مشق وتکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند وسایر شاگردان راجع به مفهوم آن از آن پنج نفر سوال نمایند.

سوالات برای ارزیابی :

۱ـ وطن کدام جای را می گویند ؟

۲ـ از کدام چیز های وطن استفاده نموده ایم ؟

۳ـ وطن بالای ما چه حق دارد ؟

٤ ـ حقوق وطن چه قسم ادا، شده میتواند ؟

فعالیت گروپی : چرا وطن تانرا دوست دارید ، در مورد در گروپ های تان بحث نموده نماینده گروپ نتیجه بحث را به دیگران بیان دارد.

کارخانگی : راجع به آب وهوا و میوه جات منطقهٔ تان در افغانستان هرچه میدانید بنویسید .

حکایت

تاجری طوطی زیبا و سخنگوی داشت ، روزی خواست به هندوستان برود هریک از اعضای فامیل خواستند تا تحفه ها را برای شان با خود بیاورد .

تاجر به طوطی گفت : ای مرغ خوش صدا برای تو چه تحفه بیاورم . طوطی که مدت ها در قفس مانده و غمگین بود گفت : من از تو هیچ تحفه نمی خواهم ولی خواهش من این است که وقتی به هندوستان رسیدی در جنگلهای سرسبز طوطیان آزاد را در پرواز دیدی سلام مرا به آنها برسانی وبگویی : « این شرط دوستی وهم جنسی نیست که شما از آزادی برخوردار باشید و به میل خود به هرطرف پرواز نمائید ومن در قفس زندانی باشم آخر از من دور افتاده و در قفس مانده یادی بکنید و چاره ای برای آزادی من بسنجید » .

تاجر قبول کرد که پیام اورا برساند وجواب باز آرد وقتی به هندوستان رسید در حین گذر از جنگل نظرش

به چند طوطی افتاد و پیام طوطی خود به یادش آمد و آنرا برای طوطیان آزاد بیان نمود . هنوز گفتار تاجر به پایان نرسیده بود که یکی از آن طوطیان برخود لرزیده واز بالای درخت به زمین افتاد . تاجر اندوهناک شد ولی پشیمانی دیگر فایده نداشت . تاجر کار خود را به انجام رسانید و به شهر خود بازگشت و برای هریک از اهل خانه تحفه آورد .

طوطی گفت : «تحفه من کو» طوطیان آزاد را دیدی ؟ آیا پیام مرا به آنها گفتی ؟ هم جنسان من در جواب هرچه گفتند برای من نقل کن !

تاجر گفت : ای طوطی زیبای من ازین سخن درگذر که در رسانیدن آن پیام سخت پشیمانم و پیوسته خود را ملامت می کنم . بخدا آنچه که من دیده ام تو طاقت شنیدن آنرا نداری .

طوطی گفت : مگر چه واقعه رخ داده است که ترا به این اندازه غمگین کرده است .

تاجر گفت : وقتی پیام ترا به طوطیان گفتم یکی از آنها به خود

لرزید واز شاخ به زمین افتاد. من از گفتهٔ خود پشیمان شدم ولی پشیمانی سود نداشت و آن طوطی نازک دل از غصه هلاک شد.

همینکه سخن تاجر به پایان رسید طوطی در قفس به خود لرزید و مانند مردگان افتاد و دم فروکشید. تاجر از دیدن این حالت فریاد برآورد ولی طوطی مرده بود و با ناله و فریاد تاجر زنده نمی شد. تاجر ناچار در قفس را باز کرد و طوطی را بیرون انداخت. طوطی به شتاب پرواز کرد و بر شاخ درخت نشست. دهن تاجر از تعجب باز مانده بود ونمی دانست چه بگوید. طوطی رو به تاجر کرد و گفت از تو بسیار متشکرم که بهترین تحفه برای من آوردی. این تحفه آزادی بود و آن طوطی با عمل خود به من یاد داد که چگونه خود را آزاد سازم.

تحفه - بخشش، سوغات
پیام - خبر
تاجر - تجارت کننده
ناله - زاری و فریاد
تعجب - حیران شدن

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و دو نفر شاگرد داوطلب خلص حکایت را در پیشروی صف بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

۱- تاجر به طوطی چه گفت ؟

۲- زمانیکه تاجر پیغام طوطی را به طوطیان رسانید ، طوطی چه کرد ؟

۳- طوطی مجوس چه قسم خود را نجات داد ؟

٤- طوطی به صاحب خود چه گفت ؟

کار خانگی : از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید آنرا در کتابچه های تان بنویسید.

صدای مجاهد

من شیر بچهٔ افغان، فرزند مسلمانم
در راه حقم قایم من بندهٔ یزدانم

این خطهٔ شیران و این خاک دلیران است
سازندهٔ تاریخ است شاهکار نیاکانم

حامی من است الله در حالت امن و شر
از مرگ نمی ترسم من پیرو قرآنم

دایم ز خدا خواهم پیروزی براه حق
یا جام شهادت را نوشیده دهم جانم

تسلیم بغیر حق نبود هدفم هرگز
اسلام و وطن باشد دائم همه ارمانم

طالع تو بگفتار است خود بیش عمل بنما
تو پیش بنه گامت من نیز قدم مانم

یزدان - خداوند
خطه - سرزمین
جاوید - همیشه
نیاکان - پدرکلانها

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار: صنف به دو گروپ تقسیم گردیده بیت، بیت یک گروپ شاگردان بخواند و گروپ دیگر معنی نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- مجاهد چه قسم خود را توصیف می نماید ؟

۲- افغانستان سرزمین کیست ؟

۳- آرمان مجاهد چیست ؟

۴- مسلمان واقعی پیرو چه می باشد؟

فعالیت گروپی: در گروپ های تان راجع به صفات مجاهد بحث نموده، و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی: شعر را به دقت بخوانید مفهوم آنرا به الفاظ ساده در کتابچه های تان بنویسید .

فکاهی

روزی شتر و روباه همراه بودند . در بین راه کنار دریا رسیدند . روباه رو به شتر کرد و گفت درآی و ببین که آب تا چه اندازه است .

شتر در آب درآمد گفت : بیا آب از شکم بالا نیست.

روباه گفت بلی : اما شکم تا شکم تفاوت است .

تفاوت - فرق

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و در اخیر دو نفر شاگرد داوطلب فکاهی را در پیشروی صنف بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- شتر و روباه به کجا رسیدند ؟

۲- روباه به شتر چه گفت ؟

۳- شتر درجواب روباه چه گفت ؟

۴- از شکم تا شکم تفاوت است چه معنی دارد ؟

فعالیت گروپی : از فکاهی فوق چه نتیجه گرفتید در مورد درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هرنفر شاگرد یک فکاهی پیدا نموده درکتابچه های تان بنویسید وهم آنرا حفظ نموده، روز آینده درپیشروی صنف بیان دارید .

مگس

مگس از جملهٔ حشرات مضره میباشد . مگس علاوه بر مزاحمت باعث انتشار امراض زیاد میگردد . مگس در درز های مواد فاضله و یا مواد غذائی فاسد شده تخم گذاری می کند و روز به روز تعداد آنها زیاد میگردد .

بدن مگس بواسطهٔ داشتن موهای خورد باعث انتقال مکروب ها میگردد و امراض مهلک مانند محرقه ، وبا ، اسهال کولرا ، توبرکلوز ، فلج اطفال وغیره را سبب میگردد .

مکروب مریضی های فوق در مواد فاضله موجود میباشد وقتیکه مگس بالای آن نشست مکروب مذکور را بواسطه موهای بدن خود میگیرد و آنرا به مواد غذائی انسان مانند آب ، سبزیجات میوه ، نان وغیره چیز ها انتقال میدهد . زمانیکه غذاهای مذکور خورده شود ، انسان به امراض فوق الذکر مبتلا میگردد .

طریقهٔ مهمی در جلوگیری از امراض مذکور توجه به پاکی محیط و

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : درس را پنج نفر شاگرد بخواند و سایر شاگردان راجع به مفهوم آن از آنها سوال نمایند و معلم با آنها کمک نماید.

سوالات برای ارزیابی :

۱- علم مانند چیست ؟

۲- جهل چرا تاریکی است ؟

۳- درقران کریم راجع به مرتبهٔ عالم و جاهل چه گفته شده است ؟

۴- برای اینکه از احتیاج بیگانگان خلاص شویم چه کنیم ؟

۵ - کسب کردن کدام علم بالای ما فرض است ؟

فعالیت گروپی : راجع به فضیلت علم درگروپ های تان بحث نموده، و نماینده گروپ نتیجه بحث را در پیشروی صنف بیان دارد.

کارخانگی : به نظر شما عالم از جاهل چه برتری دارد، خوبی های عالم را در کتابچه های تان بنویسید.

از بین بردن مواد فاصله میباشد که در آن گمس ها تخم گذاری می کنند و پرورش می یابند وهم چنان مواد غذائی را از گمس ها محفوظ نگهداشتن ، نصب کردن جالی در کلکین ها و دروازه ها و استعمال بعضی مواد کیمیاوی (پودرها) نیز مفید میباشد.

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و راجع به مفهوم آن از همدیگر سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- مگس چه قسم حشره است ؟
۲- مگس چطور باعث انتقال امراض میگردد ؟
۳- مگس کدام امراض را نقل داده می تواند ؟
٤- برای جلوگیری از امراض کدام تدابیر را گرفته میتوانیم ؟

فعالیت گروپی : به نظر شما غیراز تدابیر فوق برای جلوگیری از امراض چه تدابیر را لازم میدانید ، درین مورد درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : درمورد ضرر مگس هرچه میدانید درکتابچه های تان بنویسید .

آداب سخن گفتن

حکماء گفته اند که هرگز کسی به جهل خود اقرار نکرده است مگر آنکس که چون دیگری در سخن باشد همچنان تمام ناگفته سخن آغاز کند.

سخن را سر است ای خردمند و بن
میاور سخن در میان سخن
خداوند تدبیر و فرهنگ و هوش
نگوید سخن تا نبیند خموش

حکماء - جمع حکیم، دانا
بن - بیخ و بنیاد
خداوند - صاحب
فرهنگ - علم و دانش

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نماید و سایر شاگردان در اخیر راجع به معنی و مفهوم آن از آن پنج نفر سوال نمایند و معلم در قرائت و بیان معنی و مفهوم با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- آیا کسی به جهل خود اقرار می نماید ؟

۲- کدام کس به جهل خود اقرار می نماید ؟

۳- سخن چه دارد ؟

٤- شخص هوشیار و دانا کدام وقت سخن می زند ؟

فعالیت گروپی : راجع به آداب سخن زدن شاگردان در گروپ های صنفی خود بحث نموده و نماینده گروپ نتیجه بحث را در پیشروی صنف بیان دارد .

کارخانگی : راجع به آداب سخن گفتن از بزرگ فامیل تان سوال نمائید و جواب آنها را در کتابچه های تان بنویسید .

دروغ

دروغ در دین مقدس اسلام منع قرار داده شده است وهرکه برای فریب مردم دروغ بگوید اعتبار خود را از دست میدهد. شخص دروغ گو حیثیت وآبروی خود را نیز از دست میدهد وسبب فتنه وفساد در بین مردم میگردد وهمه مسلمانان او را به نظر حقارت می بینند.

یکی از صفات بزرگ منافقین آنست که دروغ می گویند.

کسی راکه نا راستی گشت کار — کجا روز محشر شود رستگار
کسی راکه گردد زبان گرد دروغ — چراغ دلش را نباشد فروغ
دروغ آدمی راکند شرمسار — دروغ آدمی راکند بی وقار
دروغ ای برادر مگو زینهار — که کاذب بود خوار و بی اعتبار

زنا راستی نیست کاری بتر
از او گم شود نام نیک ای پسر

مقدس - پاک
نفع - فایده
حیثیت - آبرو

حقارت - پستی وخواری
محشر - روز قیامت
رستگار - کامیاب

فروغ - روشنی
وقار - حیثیت وآبرو
زینهار - باغبر

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد به ترتیب نوبت صنفی درس را قرائت نموده و راجع به مفهوم آن از یک دیگر خود سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- دروغ چه بدی دارد ؟

۲- دین مقدس اسلام در مورد دروغ چه نظر دارد ؟

۳- کدام عمل انسان را بی عزت و بی آبرو می سازد ؟

٤- نام نیک بواسطه چه از بین می رود ؟

فعالیت گروپی : چرا دروغ انسان را بی وقار می سازد ؟ در مورد در گروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از امام مسجد سوال نمائید که نظر به کدام آیت شریف دروغ گفتن منع گردیده است آن آیت را با معنی اش در کتابچه های تان بنویسید و هم آنرا حفظ نمائید.

مکتوب به برادر مجاهد

۱۳۷۰/۴/۲۵ هش

برادر عزیز و مشفقم محمد امین جان

السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

اولتر از همه صحت و سلامتی شما و سایر دوستان را خداوند تمنا دارم. خدا کند طبق آرزومندیهایم سرخروی و کامیاب باشید.

نامه محبت آمیزتان در حین انتظار برایم رسید از اینکه صحت مند و در امور جهاد موفق هستید بسیار خوش شدم.

برادر عزیز! همه برادران، دوستان و اهل فامیل صحت کامل داشته و مصروف کار و بار زندگی روزمره اند. گرچه شما از ما دور هستید ولی از اینکه علیه کفر و الحاد می جنگید و برای نجات مظلومین و وطن از چنگال ظالمان آن زحمات را قبول دارشده ـ اید برای ما جای نهایت افتخار است. آرزوی هر فامیل مسلمان از جوانان خود همین است تا نیروی جوانی خود را در راه دفاع از دین و وطن مصرف نماید. و خداوند را شکر گذاریم که ما نند

شما جوانان بیدار، آگاه، مبارز و مسلمان در پیش رو داریم که بخاطر ما زحمت ما را به راحت ترجیح میدهند.

چون دعای شما در بارگاه ایزد متعال قابل قبول می باشد لذا خداکند ما را از دعای خیرتان فراموش نکنید.

در خاتمه آرزومندم که سلام های دوستانه ما را به عموم مجاهدین و سنگرداران حق برسانید و هم هر وقت از احوال و چگونگی وضع جهاد و برادران مجاهد در سنگر ما را مطلع سازید.

والسلام

کریم برادرتان

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : معلم درس را قسم املاء به شاگردان بخواند و شاگردان بنویسند و بعد معلم نوشته شاگردان را اصلاح نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- نامه به کدام الفاظ شروع گردد ؟

۲- به نظر شما کدام نامه بهترین نامه است ؟

۳- تاریخ و امضاء در کجای نامه می باشد ؟

٤- آیا رنگ و کاغذ در خوبی نامه تأثیر دارد ؟

۵- آیا نامه کوتاه باشد و یا دراز ؟

فعالیت گروپی : هر گروپ به مشوره اعضاء گروپ نامهٔ عنوانی یکی از دوستان بنویسند و نماینده گروپ در پیش روی صنف آنرا بخواند .

کارخانگی : هر شاگرد یک نامه عنوانی یکی از دوستان خود بنویسد .

امام ابوحنیفه (رح)

نام اصلی ابوحنیفه رح نعمان بود و پدرش ثابت نام داشت وی در سال ۸۰ هـ در شهر کوفه تولد گردیده و در سال ۱۵۰ هـ در شهر بغداد از دنیای فانی رحلت نمود. وطن اصلی امام ابوحنیفه رح افغانستان است و اجداد وی از افغانستان به کوفه رفته بودند. کوفه در آن زمان از جمله شهرهای مشهور مسلمانان بود.

امام ابوحنیفه رح از علمای مشهور آن زمان علوم مختلفه را کسب نمود و علم فقه را از استاد خویش (حماد) تحصیل نمود. زمانیکه حماد رح وفات یافت شاگردانش امام ابوحنیفه رح را به حیث امام علمای فقه در عراق تعین نمودند.

امام ابوحنیفه رح شخص هوشیار، پرهیزگار و عالم بود و به همین سبب لقب امام اعظم را به وی داده اند. وی شخص امانت کار و سخی بود و از مال شخصی خود ضروریات علماء و شاگردان خود را پوره می نمود.

امام ابوحنیفه رح در دنیا پیروان زیاد دارد و کسانیکه پیرو مذهب امام ابوحنیفه اند حنفی ها گفته می شوند.

حکایت

یکی خوب کردار و خوش خوی بود — که بدسیرتان را نکو گوی بود
به خوابش کسی دید چون درگذشت — که باری حکایت کن از سرنوشت
دهانی به خنده چو گل باز کرد — چو بلبل به صوتی خوش آغاز کرد
که بر من نکردند سختی بسی — که من سخت نگرفتمی بر کسی

«سعدی»

کردار - عمل و رفتار
بدسیرت - بد اخلاق
درگذشت - فوت کرد
صوت - آواز

آغاز - شروع
بسی - بسیار

فعالیت های بعداز درس:

مشق وتکرار: پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و راجع به مفهوم آن از همدیگر سوال کنند.

سوالات برای ارزیابی:

۱- امام ابوحنیفه رح کی بود ؟

۲- حنفی ها کدام گروه نامیده می شود ؟

۳- حماد (رح) کیست ؟

٤- امام ابوحنیفه (رح) چه قسم اخلاق داشت ؟

فعالیت گروپی: راجع به شخصیت امام ابوحنیفه (رح) و پیروانش در گروپ های تان بحث نمائید و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد.

کارخانگی: راجع به شخصیت و پیروی از مذهب امام ابوحنیفه (رح) از امام مسجد تان پرسان نموده، وجواب های اورا درکتابچه های تان بنویسید.

مَثَل

قصه یا سخن کوتاهی که در میان مردم مشهور بود و شامل پند و عبرت باشد آنرا مثل یا ضرب المثل می گویند.

هدف از آوردن مثل ها متوجه ساختن شنونده بکارهای نیک می باشد. مثل ها به نثر و هم به نظم (بیت) گفته شده است مثلاً

- گاوان و خران بار بردار — به از آدمیان مردم آزار
- چو می بینی که نابینا و چاه است — اگر خاموش بنشینی گناه است

- بار کج به منزل نمی رسد .
- منزل دروغ کوتاه است .
- کور خود و بینای مردم .
- چاه کن در چاه است .
- دزد در کوه جای نمی شود.

فعالیت های بعد از درس :

مشق وتکرار: هرمثل رایک نفرشاگرد بخواند ومفهوم آنرا بیان دارد ، درآخر یک نفرشاگرد داوطلب درس را طور مکمل بخواند ومفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- مثل را چه می گوید ؟

۲- هدف از آوردن ضرب المثل ها چه است ؟

۳- بار کج به منزل نمی رسد چه مفهوم دارد ؟

٤ - چاه کن در چاه است چه معنی دارد ؟

فعالیت گروپی: هرگروپ دو سه ضرب المثل را پیدا کرده و نماینده گروپ آنرا به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هرنفرشاگرد پنج ضرب المثل نو پیدا کرده و درکتابچه های خود بنویسید وهم آنرا حفظ نمائید.

نتیجهٔ خیانت

یکی از ثروتمندان گوسفندان داشت و هر روز که چوپان شیر گوسفندان را می دوشید مالک گوسفندان آب بسیار با شیر می آمیخت و می فروخت . چوپان به مالک رمه می گفت که خیانت مکن که عاقبت آن خطرناک است . ولی مالک رمه به آن التفات نمی کرد .

یکی از روزها چوپان رمه را در دامنه کوه می چراند ناگاه آسمان ابر آلود شد باران شروع به باریدن کرد وسیل روان شد . وهمهٔ گوسفندان را ببرد .

چوپان گریان و نالان نزد مالک رمه آمد .

مالک رمه پرسید که رمه را چه کردی ؟ چوپان جواب داد :

آن آبیکه با شیر می آمیختی با هم جمع گشت وسیل شد بیامد وگوسفندان را برد تا عاقلان بدانند که در خیانت برکت نیست .

می آمیخت - مخلوط می کرد . التفات - توجه

عاقبت - آخر ، انجام

فعالیت های بعداز درس :

مشق وتکرار : درس را شاگردان که کم جرئت است به کمک معلم قرائت نمایند و در آخر دو نفر شاگرد داوطلب مفهوم آنرا بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

۱- مالک رمه با شیر گوسفندان چه را مخلوط می کرد ؟

۲- چوپان به مالک رمه چه می گفت ؟

۳- نتیجه آن کار چه شد ؟

٤ - در آخر چوپان به مالک رمه چه گفت ؟

فعالیت گروپی : راجع به بدی خیانت درگروپ های تان بحث نموده، ونتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد.

کارخانگی : راجع به خیانت یک حکایت نو را پیدا کرده و درکتابچه های تان بنویسید.

وقت شناسی

آیا شما میدانید که وقت در زندگی چقدر اهمیت و ارزش دارد؟ وقت بزرگترین سرمایه انسان به شمار می رود که نباید آنرا بیهوده تلف کرد.

پس برای اینکه اوقات عزیزتان ضایع نشود هرکدام تان باید یک تقسیم اوقات منظم داشته باشید تا از تلف شدن وقت جلوگیری بعمل آید. یعنی وقت درس و تعلیم، وقت نماز و عبادت و وقت تفریح باید معلوم باشد.

یک لحظهٔ وقت قیمتی خود را ضایع نسازید. وظایفی که به شما سپرده می شود باید در وقت معین بصورت منظم انجام دهید و در آن غفلت نه نمائید و اوقات گرانبهای خود را صرف آموختن علوم اسلامی و عبادات خداوندی نمائید.

بیهوده - بی فایده

گرانبها - بیش قیمت

تلف - تباه و نیست شدن

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

شاگردان درس را قرائت نمایند و مفهوم آنرا بیان دارند.

سوالات برای ارزیابی :

۱- وقت چه ارزش دارد ؟

۲- برای اینکه وقت ما ضایع نگردد چه کنیم ؟

۳- وقت خود را صرف چه کنیم ؟

٤- وقت از نظر اسلام چه ارزش دارد ؟

فعالیت گروپی : هرگروپ یک تقسیم اوقات برای کارهای روزمره خود ترتیب نماید .

کارخانگی : هرنفر شاگرد یک تقسیم اوقات را برای کار یک شب وروز خود ترتیب دهد.

اسلام

اسلام مردم جهان را دعوت می نماید که به خدای یگانه و توانا که پیدا کنندهٔ جهان و تمام کائنات است ایمان بیاورید و مطابق اوامر او و رهنمود های پیغمبرش رفتار نمائید. از بدی ظلم و اخلاق زشت و اعمال بد دوری ورزید. حیثیت و کرامت بشری خود را حفظ نمائید. خود را در قطار حیوانات قرار ندهید. زیرا زندگی درین دنیا خلاصه نگردیده و دنیای دیگری یعنی جای محاسبه و پرسان وجزا موجود است.

راه اسلام راه درست و معقول است که خیر زندگی دنیا و سعادت آخرت هر دو در اسلام است، زیرا اسلام مردم را به انسانیت دعوت می کند و به انسان حیثیت، آبرو و عزت می بخشد و از ردیف حیوانات خارج می کند و کامیابی دنیا و آخرت را نصیب وی میگرداند.

کائنات - دنیا

معقول - درست وصحیح

اعمال - کردار

سعادت - نیک بختی

ردیف - قطار

فعالیت های بعد از درس :

مشق وتکرار :

پنج نفر شاگرد داوطلب درس را قرائت نمایند ومفهوم آنرا بیان دارند.

سوالات برای ارزیابی :

۱- اسلام مردم را به چه دعوت می نماید ؟

۲ - خداوند توانا چه چیزها را پیدا کرده است ؟

۳- اسلام برای انسان چه را نصیب میگرداند ؟

فعالیت گروپی : راجع به صفات اسلام در گروپ های تان بحث نموده و نماینده گروپ نتیجه بحث را به دیگران بیان دارد.

کارخانگی : درباره خوبی های دین مقدس اسلام چند سطر بنویسید.

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : سه نفر شاگرد درس را بخواند و مفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱ـ کسی بعد از مرگ کی را بخواب دید ؟

۲ ـ از وی چه پرسید ؟

۳ ـ مرده در خواب چه جواب داد ؟

۴ ـ خداوند (ج) چرا وی را بعد از مرگ عذاب نداد ؟

فعالیت گروپی : راجع به خوبی های اخلاق خوب در گروپ های تان بحث نموده و نماینده گروپ خلص نظریات اعضای گروپ را در پیشروی صنف بیان دارد .

کار خانگی : شعر را به دقت بخوانید و مفهوم آنرا به نثر ساده بنویسید .

فهرست

شماره	مضمون	صفحه
۱	حمد	۱
۲	نعت	۳
۳	علم	۵
۴	حکایت	۸
۵	مادر و گرگ	۱۰
۶	مشورت	۱۲
۷	بهار و دهقان	۱۵
۸	فایده اتحاد	۱۷
۹	ای نور دیده	۱۹
۱۰	از سخنان بزرگان	۲۱
۱۱	غزوهٔ اُحد	۲۴
۱۲	فضیلت علم	۲۸
۱۳	از سخنان خواجه عبدالله انصاری	۳۰
۱۴	اشعار برگزیده شعرای معاصر	۳۳
۱۵	حضرت محمد پیغمبر خدا ﷺ	۳۵
۱۶	حکایت	۳۸
۱۷	احساس یک مادر	۴۰
۱۸	ای معلم	۴۴
۱۹	رقعهٔ مریضی	۴۶
۲۰	مطالعه	۴۸
۲۱	عدالت حضرت عمر رض	۵۱
۲۲	مار و دهقان	۵۳
۲۳	نصایح	۵۵
۲۴	الفبای دری	۵۷

شمارہ	مضمون	صفحہ
۲۵	نفاق	۵۹
۲۶	نکات زرین از رسول اکرمؐ	۶۲
۲۷	حکایت	۶۴
۲۸	فکاهی	۶۶
۲۹	حق وطن	۶۸
۳۰	حکایت	۷۱
۳۱	صدای مجاهد	۷۵
۳۲	فکاهی	۷۷
۳۳	مگس	۷۹
۳۴	آداب سخن گفتن	۸۲
۳۵	دروغ	۸۴
۳۶	مکتوب به برادر مجاهد	۸۶
۳۷	امام ابوحنیفه (رح)	۸۹

شمارہ	مضمون	صفحہ
۳۸	مَثَل	۹۱
۳۹	نتیجهٔ خیانت	۹۳
۴۰	وقت شناسی	۹۵
۴۱	اسلام وکمونیزم	۹۷
۴۲	دوری از صحبت جاهلان	۱۰۰
۴۳	حضرت سلمان فارسیؓ	۱۰۲
۴۴	بلبل و باز	۱۰۴
۴۵	حکایت پسر مجاهد	۱۰۶
۴۶	چیزیکه بخودنمی پسندی به دیگران روا مدار	۱۱۰
۴۷	نتیجهٔ دروغ	۱۱۳
۴۸	مناجات	۱۱۵

ARIC
B
6.421
SCA
9002 v.33

ناشر:

مؤسسه تحویل کننده: سویدن

و بازار مشترک اروپا (EC)

سال چاپ: ۱۳۷۸ هـ.ش

تعداد ۳۷۹۲

طبع: Rehmat Printing Press

دولت اسلامی افغانستان
وزارت تعلیم و تربیه
ریاست تالیف و ترجمه

قرائت دری

صنف پنجم

مؤلف: عبدالواحد قادری

قرائت دری

برای صنف پنجم

مؤلف : الحاج عبدالحفیظ (توکل)

مشاور : روژه گل (وحدتی)

خطاط : سید نذیر

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

رهنمای معلم

به منظور تدریس مؤثر معلم باید :

۱- با لباس پاک ومنظم بصنف برود .

۲- پیش از رفتن به صنف پلان درسی داشته باشد .

۳- پلان درسی را مطابق ساعت درسی آماده سازد .

٤- به هنگام تدریس از روشهای گوناگون استفاده نماید .

٥- به وقت معین داخل صنف شود .

٦- خود را به حیث یك همکار به شاگردان معرفی نماید .

۷- درس را با گفتن بسم الله الرحمن الرحیم شروع کند .

۸- به هنگام داخل شدن به صنف سلام بدهد .

۹- برای تدریس فضای مساعد را آماده سازد .

۱۰- حاضری شاگردان را بگیرد .

۱۱- کار خانگی شاگردان را دیده واصلاح کند .

۱۲- با نظر داشت مقوله (کلموا الناس علی قدر عقولهم) .

مطابق به سویه شاگردان درس بدهد .

۱۳- به هنگام تدریس به ارزیابی شاگردان خود بپردازد .

۱٤- در میان شاگردان حسن نیت وفضای برادری را ایجاد نماید .

۱۵- شاگردان را در پروسه تدریس سهیم سازد .

۱٦- به خاطر مؤثریت تدریس شاگردان خود را بشناسد .

۱۷- در ختم درس برای شاگردان وقت واجازه سوال نمودن را بدهد.

۱۸- به شاگردان وظیفه خانگی بدهد .

۱۹- به هنگام تدریس از مواد محیطی ارزان وساده کار بگیرد.

۲۰- به سوالهای شاگردان چنان پاسخ بدهد که در آینده روحیه واستعداد سوال کردن در آنها ضعیف نشود.

۲۱- به شاگردان بفهماند که پرسشها وتمرینهای این کتاب را در کتابچه های خود نوشته وحل نمایند .